

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

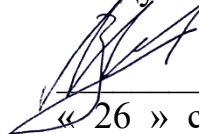
Навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки
Кафедра суспільно-гуманітарних наук

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП «Підприємництво
та бізнес-технології»
доц. Болтянська Л.О.
«27»_серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри СГН

 доц. Володимир МИХАЙЛОВ
«_26_»_серпня_2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»
за ОПП «Підприємництво та бізнес-технології»
(на основі повної загальної середньої освіти)
факультет економіки та бізнесу

2024 – 2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» за ОПП «Підприємництво та бізнес-технології» (на основі повної загальної середньої освіти). Запоріжжя, ТДАТУ. 12 с.

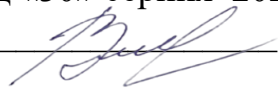
Розробник: к. психол. н, доц. Лариса ЄРЕМЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук.
Протокол №1 від 26 серпня 2024 року
Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук

доц. Володимир МИХАЙЛОВ

«26» серпня 2024 року

Схвалено методичною комісією факультет економіки та бізнесу для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» за ОПП Підприємництво та бізнес-технології (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол від «30» серпня 2024 року №
Голова, доц. Юлія ВОРОНІНА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	Обов’язкова	
Загальна кількість годин - 150	Спеціальність: 076 «Підприємництво та торгівля»	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Тижневе навантаження: Аудиторних занять – 4 год. самостійна робота студента – 8 год.	Ступінь вищої освіти «Бакалавр»	<i>Вид занять</i>	<i>Кількість годин</i>
		Лекції	26 год.
		Лабораторні заняття	--
		Практичні заняття	26 год.
		Семінарські заняття	--
		Самостійна робота	98 год.
		Форма контролю: диференційований залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія» є формування у здобувачів вищої освіти адекватного уявлення про предмет, методи та завдання психології, про її основні категорії, про місце серед інших гуманітарних наук; знайомство з основними закономірностями формування, функціонування та розвитку психіки сучасної людини, як продукту еволюції вищої форми матерії у ході суспільно-історичного процесу.

Основні завдання вивчення дисципліни «Психологія» полягають в теоретичній та практичній підготовці здобувачів вищої освіти з питань:

- ознайомлення з базовими категоріями, поняттями й основними методологічними і дослідницькими проблемами психології, з різноманітною проблематикою загальної психології особистості та пізнання;
- характеристики процесу виникнення науки психології й основних етапів її розвитку;
- навчити студентів орієнтуватися у змісті фундаментальних та практичних досліджень з питань психології;
- сприяти формуванню глибокого і адекватного розуміння суті процесів, які відбуваються в людині з точки зору законів психології;
- ознайомлення з основними теоретичними підходами до розуміння структури й закономірностей розвитку особистості;
- аналіз індивідуальних особливостей людини (здібностей, спрямованості, темпераменту, характеру), внутрішньої (емоційної й вольової) регуляції її діяльності та засобів відображення інформації, уявлень про формування та розвиток механізмів поведінки та діяльності;
- розвитку вмінь використовувати теоретичні та практичні знання з психології на практиці.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, освітня компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей:

ЗК 02. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 07. Здатність працювати в команді.

ЗК 08. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Програмних результатів навчання:

РН 02. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій та торговельній діяльності.

РН 06. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

РН 07. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

РН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких та торговельних структур.

Soft skills

- здатність будувати конструктивні міжособистісні стосунки, вміння ефективно спілкуватися і дотримуватись безпеки відносин;
- впевненість у собі, віра в свої здібності та власний потенціал щодо успішності в обраній сфері діяльності;
- свідоме прагнення бути суб'єктом суспільного життя й діяльності;
- здатність до рефлексії власних реакцій, думок, дій; володіння навичками ефективного навчання та саморозвитку протягом життя.

Міждисциплінарні зв'язки з урахуванням структурно-логічної схеми ОПП «Підприємництво та бізнес-технології».

Перелік навчальних дисциплін, знання з яких потрібні для вивчення освітньої компоненти «Психологія»: «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Перелік навчальних дисциплін, вивчення яких у подальшому базується на матеріалі освітньої компоненти «Психологія»: «Філософія», «Мікро-макро економіка».

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні основи психології

Тема 1. Загальна характеристика психології як науки. Будова, завдання й методи психології [3, 4, 14].

Визначення психології як науки. Перетворення психологічних знань у психологічну науку. Мозок і психіка. Свідомість як вища форма психічного відображення об'єктивної дійсності. Сучасна психологія, її завдання й місце в системі наук. Методи психологічного дослідження.

Тема 2. Початок пізнавальної діяльності особистості [3, 4, 6, 14].

Природа відчуттів, їх феноменологія, загальні закономірності відчуттів. Природа сприймання. Поняття про відчуття і сприймання як початкової ланки пізнавального процесу. Механізми відчуттів та сприймання, їх властивості та закономірності. Відчуття та сприймання як активні процеси пошуку та обробки інформації.

Тема 3. Психологія пам'яті [7, 8, 14].

Поняття про пам'ять, різновиди пам'яті, запам'ятовування, його різновиди, відтворювання та його різновиди, забування та його причини, індивідуальні особливості пам'яті.

Тема 4. Психологічні проблеми мислення [7, 8, 14].

Поняття про мислення, розумові дії, форми мислення, процес розуміння і розв'язання завдань. Різновиди мислення. Індивідуальні особливості мислення.

Тема 5. Увага та уява як психічні процеси та психологічні стани людини [4, 7, 8, 14].

Поняття про увагу. Структура уваги. Особливості й основні характеристики уваги. Формування уваги. Загальні характеристики уяви. Різновиди уяви.

Тема 6. Загальна характеристика психології особистості [5, 10, 13].

Поняття особистості в психології. Біологічне й соціальне в структурі особистості. Історія дослідження особистості. Сучасні теорії особистості. Формування й розвиток особистості.

Тема 7. Темперамент і характер [3, 7, 8, 14].

Поняття про темперамент. Типи вищої нервової діяльності і їх співвідношення з темпераментом. Класифікація темпераментів. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності. Загальне поняття про характер. Темперамент і характер. Фізіологічні основи характеру. Індивідуальне й типове в характері. Формування характеру. Акцентуації особистості.

Змістовий модуль 2. Соціально-психологічна сфера особистості

Тема 8. Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу. Спілкування як обмін інформацією (комунікативний бік спілкування) [5, 6, 10, 11].

Суспільні та міжособистісні відношення. Місце і природа міжособистісних відносин. Структура спілкування. Специфіка обміну інформацією між людьми. Засоби комунікації. Поняття «комунікативний бар'єр». Головні причини виникнення бар'єрів.

Тема 9. Репрезентативні системи відображення та їх роль в комунікації [5, 6, 11].

Поняття «комунікативна компетентність». Різновиди репрезентативних системи відображення. Роль невербальної комунікації в процесі спілкування. Сутність і засоби невербальної комунікації. Фізіологічні механізми міміки. Практичні рекомендації щодо розвитку здатності особистості розуміти невербальні прояви.

Тема 10. Спілкування як розуміння і сприйняття людьми одне одного (перцептивний бік спілкування) [5, 6, 10, 11].

Поняття соціальної перцепції. Механізми міжособистісного сприймання. Ефекти міжособистісного сприймання. Точність міжособистісної перцепції. Міжособистісна атракція.

Тема 11. Психологія великих соціальних груп і масових явищ [2, 5, 6, 9, 12].

Класифікація соціальних груп. Структура психології великих організованих груп. Соціальні класи та прошарки. Етнічні групи. Гендерні та вікові групи. Характеристика і типи стихійних груп. Соціальні рухи.

Тема 12. Психологія малих соціальних груп [1, 5, 6, 9, 11].

Визначення і межі, класифікація малих груп. Групові структури. Загальна характеристика динамічних процесів і утворення малої соціальної групи. Групова згуртованість. Ефективність групової діяльності. Групова динаміка і груповий розвиток. Стадії розвитку групи. Психологія колективу.

Тема 13. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості [1, 5, 6, 9, 10, 13].

Специфіка соціально-психологічної проблематики особистості. Поняття соціалізації. Зміст процесу соціалізації. Стадії процесу соціалізації. Інститути соціалізації. Соціально-психологічні якості особистості.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			балів
			годин			
			лк.	лб.	СРС	
Змістовий модуль 1. Загальні основи психології						
1	Лекція 1	Загальна характеристика психології як науки.. Будова, завдання й методи психології.	2			---
	Практичне заняття 1	Загальна характеристика психології як науки. Будова, завдання й методи психології.		2		5
	Самостійна робота 1	Розвиток психіки і свідомості.			8	2
2	Лекція 2	Початок пізнавальної діяльності особистості.	2			---
	Практичне заняття 2	Відчуття і сприймання як початкова ланка пізнавального процесу.		2		4
	Самостійна робота 2	Відчуття. Сприйняття.			8	2
3	Лекція 3	Психологія пам'яті.	2			---
	Практичне заняття 3	Процеси функціонування пам'яті.		2		4
	Самостійна робота 3	Психологія пам'яті.			8	2
4	Лекція 4	Психологічні проблеми мислення.	2			---
	Практичне заняття 4	Процеси функціонування мислення.		2		4

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			лк.	лб.	СРС	
	Самостійна робота 4	Психологічні проблеми мислення.			8	2
5	Лекція 5	Увага і уява як психічні процеси та психологічні стани людини.	2			---
	Практичне заняття 5	Увага і уява як психічні процеси та психологічні стани людини.		2		4
	Самостійна робота 5	Уява і творчість.			8	2
6	Лекція 6	Загальна характеристика психології особистості.	2			---
	Практичне заняття 6	Загальна характеристика психології особистості. Фактори мотивації людини.		2		4
	Самостійна робота 6	Підготовка до ПМК 1			8	---
7	Лекція 7	Темперамент і характер.				---
	Практичне заняття 7	Темперамент і характер.				5
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1				10
Всього за змістовий модуль 1 – 76 год.			14	14	48	50
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічна сфера особистості						
8	Лекція 8	Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу. Спілкування як обмін інформацією (комунікація).	2			---
	Практичне заняття 8	Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу. Комунікація.		2		5
	Самостійна робота 8	Мова і мовлення.			8	2
9	Лекція 9	Репрезентативні системи відображення та їх роль в комунікації.	2			---
	Практичне заняття 9	Невербальна комунікація.		2		5
	Самостійна робота 9	Форми переживання емоцій і почуттів.			8	2
10	Лекція 10	Психологія сприйняття людьми одне одного. Соціальна перцепція.	2			---
	Практичне заняття 10	Ефекти соціальної перцепції.		2		5
	Самостійна робота 10	Соціальна інтеракція.			8	2
11	Лекція 11	Психологія великих соціальних груп і масових явищ.	2			---
	Практичне	Психологія великих соціальних груп і		2		5

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			лк.	лб.	СРС	
	заняття 11	масових явищ.				
	Самостійна робота 11	Психологічна характеристика діяльності та активності людини.			8	2
12	Лекція 12	Психологія малих соціальних груп.	2			---
	Практичне заняття 12	Психологія малих соціальних груп.		2		5
	Самостійна робота 12	Особистість у групі.			8	2
13	Лекція 13	Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.	2			---
	Практичне заняття 13	Психолого-педагогічне вивчення особистості.		2		5
	Самостійна робота 13	Підготовка до ПМК 2			10	--
14	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2				10
Всього за змістовий модуль 74 – год.			12	12	50	50
Всього за змістові модулі			26	26	98	100
Всього з навчальної дисципліни - 150 год.						100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ПМК – 1

1. Основні етапи перетворення психологічних знань у психологічну науку.
2. Визначення психології як науки.
3. Психологія, її завдання й місце в системі наук.
4. Методи наукових психологічних досліджень.
5. Поняття особистості в психології.
6. Структура особистості.
7. Формування й розвиток особистості.
8. Природа уваги. Види й форми уваги.
9. Властивості уваги.
10. Поняття про мислення. Види й форми мислення.
11. Розумові дії й операції.
12. Пам'ять, її функції.
13. Види пам'яті й критерії їх виділення.
14. Забування і його причини.
15. Природа уяви. Види уяви.
16. Функції й індивідуальні особливості уяви.

17. Основні прийоми створення творчих образів.
18. Емоції й почуття: форми їх переживання. Роль емоцій у житті людини.
19. Класифікація відчуттів, їх властивості й закономірності.
20. Чутливість аналізатора, поріг чутливості (відчуттів).
21. Сприйняття. Властивості й закономірності сприйняття.
22. Види сприйняття.
23. Вольові якості особистості.
24. Структура вольової дії.
25. Поняття про здібності. Види здібностей.
26. Поняття про темперамент. Типи темпераменту і їх психологічні характеристики.
27. Фізіологічні основи й властивості темпераменту.
28. Темперамент і характер. Формування й зміна характеру.
29. Характер, його структура. Типології характерів.
30. Психологічна структура творчості.

ПМК – 2

31. Соціалізація особистості: соціально-психологічний аналіз.
32. Зміст процесу соціалізації. Механізми та інститути соціалізації.
33. Стадії процесу соціалізації.
34. Теорії інтелекту.
35. Поняття та форми масової поведінки.
36. Натовп. Пояснення поведінки натовпу.
37. Теорії натовпу.
38. Спілкування як предмет соціально-психологічного аналізу.
39. Спілкування як перцептивний процес.
40. Спілкування як комунікативний процес.
41. Спілкування як інтерактивний процес.
42. Соціально-психологічні механізми сприйняття в процесі спілкування.
43. Соціально-психологічні механізми впливу в процесі спілкування.
44. Соціально-психологічні ефекти спілкування.
45. Каузальна атрибуція.
46. Поняття та класифікація соціальних груп.
47. Визначення і межі, класифікація малих груп.
48. Динамічні процеси в малих групах.
49. Соціально-психологічний феномен конформізму. Конформна поведінка.
50. Психологічна теорія колективу.
51. Поняття «комунікативна компетентність». Особливості вербальної та невербальної комунікації.
52. Поняття «комунікативний бар'єр». Головні причини виникнення бар'єрів.

53. Соціально-психологічний механізм формування суспільної думки.
54. Соціально-психологічний механізм чуток.
55. Соціально-психологічний механізм паніки.
56. Поняття «соціального статусу» та «соціальної ролі» у групі.
57. Теорії мотивації.
58. Фактори мотивації людини.
59. Невербальна комунікація.
60. Психологічні і фізіологічні механізми мовної діяльності.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, які використовуються в процесі вивчення навчальної дисципліни «Психологія»: лекції з використанням мультимедійних презентацій та проблемного викладання, дискусії, робота в групах, розв'язування ситуаційних завдань, кейсів, робота з навчально-методичною літературою, самостійна робота.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Власова О. І., Никоненко Ю. В. Соціальна психологія організацій та управління: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 392 с.
2. Загальна психологія: підручник / Скрипченко О.В. та ін. Київ : Каравела, 2024. 464 с.
3. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Соціальна психологія: підручник. Вид. 2-ге перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 442 с.
4. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. Київ : Ліра-К, 2021. 564 с.
5. Психологія професійної діяльності: підручник / за ред. С. К. Шандрука. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 256 с.

Допоміжна

6. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
7. Загальна психологія: навчальний посібник / Поясок Т.Б. та ін. Харків: ФОП Бровін О.В., 2023. 512 с.
8. Загальна психологія: підручник / за загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. 4-те вид., переробл. і доп. Том 1. Київ : Видавництво Людмила, 2025. 568 с.
9. Кальницька Ю. Історія соціальної психології в Україні: друга половина XIX – початок XX століття : навчальний посібник (хрестоматія). Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 264 с.

10. Кісіль З.Р., Швець Д.В. Психологія управління: навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. Одеса: ОДУВС, 2023. 208 с.
11. Пачковський Ю.Ф. Психологія підприємництва: навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 416 с.
12. Поліщук В. М. Соціальна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2021. 217 с.
13. Прищак М. Д., Гречановська О. В. Психологія особистості : електронний навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2024. 219 с.
https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2024/Pryshchak_2024_219.pdf?utm_source=chatgpt.com
14. Савчин М. Загальна психологія: підручник. Київ : Академія, 2024. 352 с.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека НПН України <http://lib.iitta.gov.ua>
3. Освітній портал ТДАТУ: <https://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=408>
4. Сайт кафедри суспільно-гуманітарних наук: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/>
5. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>